

Odprtokodna informatika - konkurenčna prednost podjetij

COKS, Center Odprte Kode Slovenije - www.coks.si

Andrej Kositer, koordinator – andrej.kositer@coks.si

Kaj je OKPO?

OKPO so programi, za katere veljajo drugačna licenčna pravila glede načina uporabe, kopiranja, spreminjanja kode in distribucije, kot veljajo za večino lastniške programske opreme.

Programska koda OKPO je prosto dostopna vsakomur, da jo lahko ureja, spreminja, popravlja, izboljšuje in dograjuje. OKPO ni pomembna le za programerje in računalniške „geeke“. Veliko jih je brezplačno na voljo na spletu, namenjenih za uporabo povprečnim uporabnikom. Ponujajo odlično alternativo (plačljivi) lastniški programske opreme.

Licence OKPO

OKPO je naziv za programsko opremo, katere izvorna koda je prosto dostopna in jo je mogoče prosto uporabljati, raziskovati njeno delovanje, spreminjati in razširjati tako originalne kot dopolnjene in spremenjene kopije tega programja.

A kljub temu, da je na prvi pogled videti, da lahko s takšnimi programi vsak dela vse, kar želi, veljajo tudi za OKPO pravila "obnašanja", saj tudi zanje veljajo pravila, zapisana v različnih licencah. Vse licence pa imajo nek skupen imenovalac oziroma osnovna skupna pravila, ki so:

1. OKPO je mogoče svobodno razširjati. Lahko jo razširja kdorkoli brezplačno ali proti plačilu;
2. Izvorna programska koda je dostopna uporabniku. Licenca mora dovoljevati distribucijo v prevedeni kakor tudi v izvorni obliki;
3. Licenca mora dovoljevati spremembe osnovne kode in izvedene oblike nove kode;
4. Kljub temu, da mora biti izvorna koda dostopna, lahko izvorni avtorji zahtevajo, da se morebitne spremembe jasno ločijo od originalne kode in tako ohranijo ločnico med prvotno in modificirano kodo (npr. v obliki popravkov ali različnih verzij);
5. Licenca ne sme omejevati katerekoli osebe ali skupine;
6. Licenca ne sme biti omejevalna glede na področje dela, v okviru katerega se programska koda uporablja;
7. Distribucija licenc mora biti enakovredna za vse uporabnike, brez dodatnih omejitev;
8. Licenca za isto programsko kodo se ne sme razlikovati, če se jo uporablja v kombinaciji z drugo programsko opremo;
9. Licenca ne sme omejevati uporabe druge programske opreme;
10. Licenca mora biti tehnološko nevtralna.

Primerjava OK in LP	Odperto kodno programje	Lastniško programje
<i>Uporaba</i>	prosta uporaba, distribucija, dovoljeni posegi v kodo	uporaba dovoljena pod strogimi pogoji
<i>Lastništvo</i>	v javni lasti	lastnik je podjetje, korporacija
<i>Cena</i>	pogosto brezplačni	plačljive uporabniške licence
<i>Varnost</i>	Zaradi prosto dostopne programske kode večja možnost odkrivanja varnostnih napak, krajši čas med ugotovljenimi varnostnimi pomanjkljivostmi in izdani varnostnimi popravki. V začetni fazi je več možnosti zlorab, ko projekt „dozori“ so programi bistveno varnejši.	Manjše možnosti odkrivanja varnostnih napak, varnostne popravke pripravljajo le programerji znotraj podjetja, ki je lastnik kode, slabša odzivnost v primeru odkritja teh napak, programerji so odvisni od ciljev uprave teh podjetij in časa ki ga imajo na voljo za popravke.
<i>'Razvoj</i>	decentraliziran, uporabniki sodelujejo pri razvoju, razvoj poteka v skupnostih. Razvojni cilji izhajajo iz idej, potreb uporabnikov in želji po zagotavljanju novih funkcionalnosti.	centraliziran, zaprt in ciljno usmerjen razvoj, razvojni cilji so podrejeni doseganju dobička in komercialni uspešnosti.
<i>Prednosti</i>	Nižji stroški uporabe, močna podpora obstoječim uporabnikom, odprtost kode omogoča večjo svobodo poslovnim uporabnikom pri izbiri izvajalcev storitev implementacije, vzdrževanja, podpore in drugih storitev. Pomembna prednost so nižji skupni stroški lastništva programske opreme in odzivnost.	Moč kapitala in moč marketinga, dobro razvite prodajne poti so prednosti podjetij, ki se ukvarjajo z razvojem rešitev. Prednosti za uporabnika so v razširjenosti in splošnem poznavanju uporabe programskih rešitev.
<i>Slabosti</i>	V začetni fazi imajo veliko hroščev, ti v zrelejši fazi odpravijo. Programske rešitve so pogosto zapostavljene in manj poznane javnosti zaradi necentraliziranega marketinga jih uporabniki pogosto ne poznajo.	Možnost vdiranja v zasebnost zaradi zaprtosti programske kode uporabnik ne more vedet kateri podatki se prenašajo na strežnike. Kompleksnost uporabniških licenc lahko povzroči, da uporabnik krši pogoje licence ne da bi se tega zavedal in je za to tudi sankcioniran. Uporaba zaprtih standardov "priklene" uporabnika na eno programsko rešitev.

Pomen OKPO za programsko industrijo

“The impact of open source on the software industry is like the impact of generic drugs on the pharmaceuticals industry. The emphasis is on commoditization and lower prices, resulting in wider access for consumers and increased competition for vendors.”

–Martin Fink, The Business and Economics of Linux and Open Source, Prentice Hall Ptr, 2002

Pomen OKPO za informacijsko družbo

OKPO je pojav, ki ima večdimenzionalen vpliv in pomen:

tehnološki (aktivna dostopnost tehnologij)

sociološki (zmanjševanje digitalne ločnice, razširjenost, legalnost, odprava odpora do tehnologij)

politični (neodvisnost družbe in gospodarstva od ponudnikov, dodana vrednost nacionalnega gospodarstva, samostojno določanje prioritete informacijske družbe)

COKS

Center odprte kode Slovenije (COKS) je nacionalni spodbujevalec razvoja, uporabe in znanja o odprto kodnih tehnologijah in rešitvah.

Razvojno podporni Center Odprte Kode Slovenije nudi uporabnikom centraliziran sistem storitve pomoči in podpore ter zagotavlja rešitve za potrebe javnega in zasebnega sektorja.

COKS - naloge

- nudenje pomoči in svetovanje uporabnikom rešitev temelječih na odprti kodi
- nudenje pomoči in svetovanje javnemu sektorju pri uvajanju, implementaciji in uporabi rešitev temelječih na odprti kodi
- sodelovanje pri projektih informatizacije v javnem sektorju
- storitve klicnega centra za pomoč uporabnikom vsak delovni dan
- promocija, iskanje in izvajanje rešitev temelječih na odprti kodi
- lokalizacija programske opreme temelječe na odprti kodi, ki se uporablja oz. se bo uporabljala v javnem sektorju
- uvajanje rešitev temelječih na odprti kodi v javni sektor
- povezovanje in sobivanje odprto kodnih rešitev z licenčnimi rešitvami
- izdelava rešitev temelječih na odprti kodi za potrebe javnega sektorja

OKPO - Ekosistem Poslovne Rešitve

Vzdrževanje in upravljanje

Izobraževanje končnih uporabnikov

Implementacijske meto-
dologije, dokumentacija,
projektno vodenje

Implementacija,
integracija

Izobraževanje
ključnih uporabnikov

Poslovno svetovanje

OK programski
paket

Tehnično/tehnološko
svetovanje

Načrtovanje in integracija IT infrastrukture

Infrastrukutra (OS, SQL, ap.strežniki, virtualizacija,
varnost, povezljivost, razširljivost)

Strojna oprema